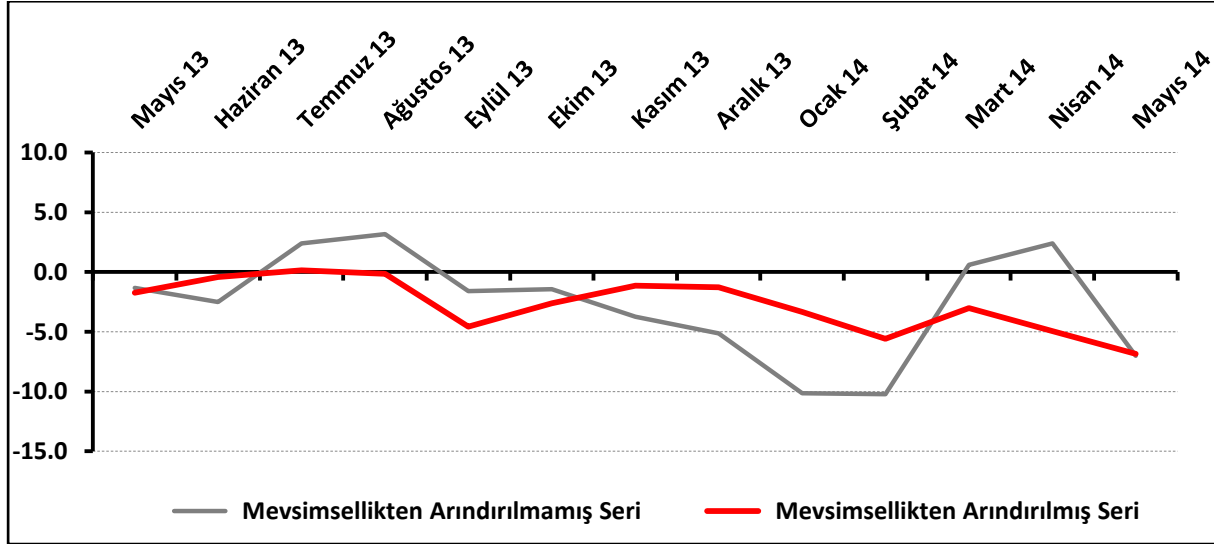

PERAKENDECİ HEYECANINI MI KAYBETTİ?

TEPE, Mayıs 2014'te bir önceki aya ve geçen yıla göre düştü. TEPE, 2014 yılının ilk 5 ayında 2013 yılından daha düşük değerler aldı. Gelecek 3 aydaki sipariş ve istihdam beklentileri geçen yıla göre düştü. Satış beklentileri mayısta durağan seyrini sürdürdü. Geçen yıla ve geçen 3 aya göre işlerin durumunda düşüş yaşandı. AB-28'de perakende güveni yükselmeye devam etti. Türkiye, mayıs ayında da geçen yıla göre AB-28'de perakende güven en çok düşen ülke oldu.

Perakende güveni 2014'ün ilk 5 ayında, 2013'ün altında kaldı:

Ağustos 2013'ten bu yana negatif değer alan TEPE, mayıs ayında da negatif değer aldı ve düşüşünü sürdürdü. TEPE, Mayıs 2014'te -6,9 değerini aldı. TEPE, bir önceki aya göre 2 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 5,2 puan düştü. TEPE'nin düşüşünde geçtiğimiz 3 aya göre işlerin durumundaki düşüş etkili oldu. 2013'ün ilk 5 ayında ortalama TEPE değeri -1 olurken, 2014'ün ilk 5 ayında ortalama TEPE değeri -4,8 oldu. TEPE, 2014 yılının ilk 5 ayında 2013 yılından daha düşük değerler aldı.

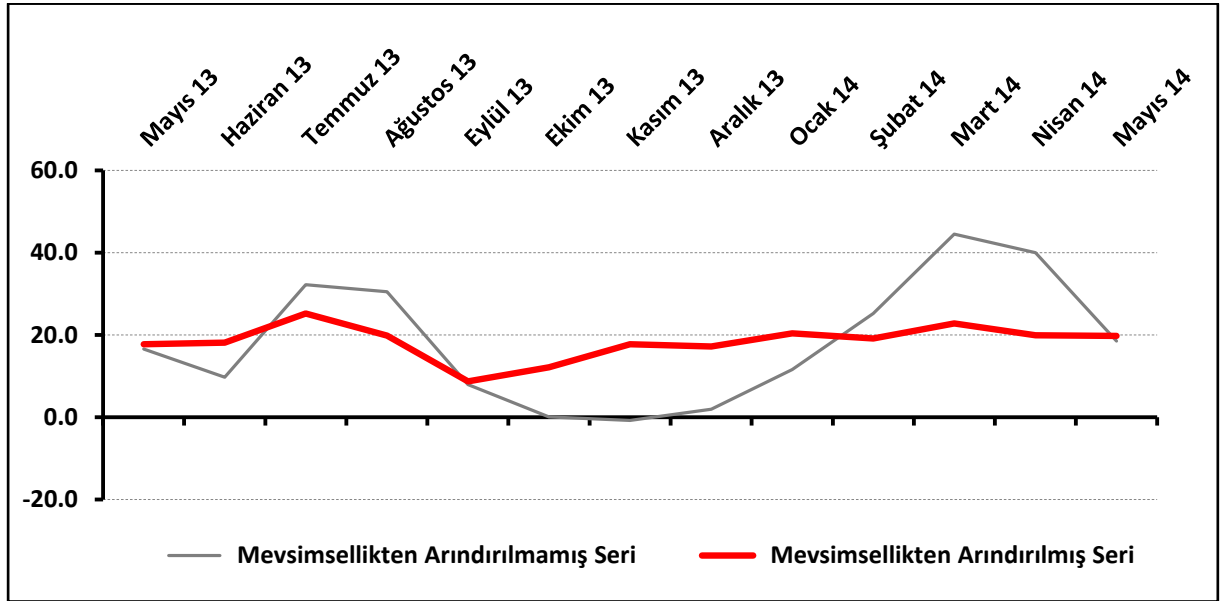
Şekil-1. TEPE (Mayıs 2013 – Mayıs 2014)**Tablo-1.** TEPE (Mevsimsellikten arındırılmış seri)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2012	-1,1	0,0	-1,6	-6,5	-2,4	-6,5	-5,5	-5,9	-3,6	-2,7	-4,2	-4,1
2013	-1,3	-2,0	-2,0	2,2	-1,7	-0,4	0,1	-0,2	-4,6	-2,6	-1,1	-1,3
2014	-3,4	-5,6	-3,0	-4,9	-6,9							

Satış beklentileri yerinde saymaya devam ediyor:

Önümüzdeki 3 aya ilişkin beklentilerin denge değeri Mayıs 2014'te 19,8 puan oldu. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinde Mayıs 2013'e göre 2,1 puanlık artış, Nisan 2014'e göre ise 0,1 puanlık düşüş oldu. Kasım 2013'ten bu yana durağan seyreden satış beklentileri Mayıs 2014'te de bu seyrini sürdürdü. Mayıs 2014'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 44,4'ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, işlerinde kötüleşme bekleyenlerin oranı yüzde 26 düzeyinde kaldı. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 29,6 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (%arttı – %azaldı) (Mayıs 2013 – Mayıs 2014)

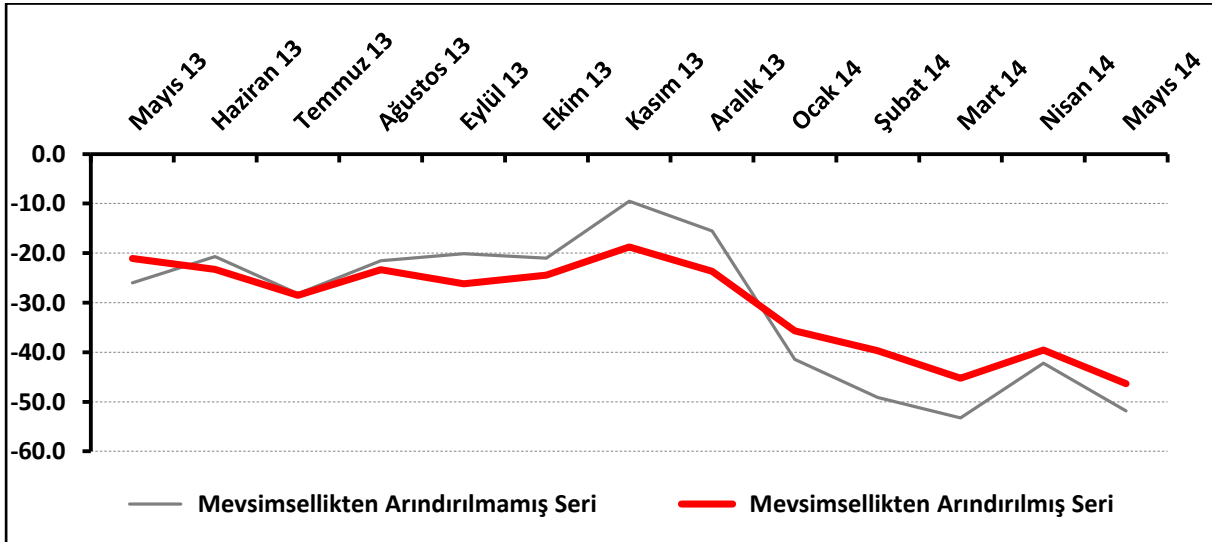
Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (%arttı – %azaldı) (Mevsimsellikten arındırılmış seri)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2012	10,5	14,9	12,4	7,8	7,2	7,7	3,9	7,1	13,6	18,6	11,1	15,2
2013	11,6	10,8	14,4	19,5	17,7	18,1	25,2	19,8	8,7	12,1	17,8	17,2
2014	20,4	19,2	22,8	19,9	19,8							

İşlerdeki toparlanma algısı sert düştü:

Mayıs 2014'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 10,7'si geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 62,5 oldu. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 26,9 oldu. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumunun denge değeri Mayıs 2014'te -46,4 puan oldu. İşlerin geçen yılın aynı dönemine kıyasla durumunda Nisan 2014'e göre 6,8 puanlık, Mayıs 2013'e göre ise 25,3 puanlık düşüş oldu. İşlerdeki toparlanma algısı Kasım 2013'ten bu yana ilk kez yükseldi. İşlerdeki toparlanma algısı Aralık 2009'dan bu yana serideki en düşük değerini almış oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (%arttı – %azaldı) (Mayıs 2013 – Mayıs 2014)

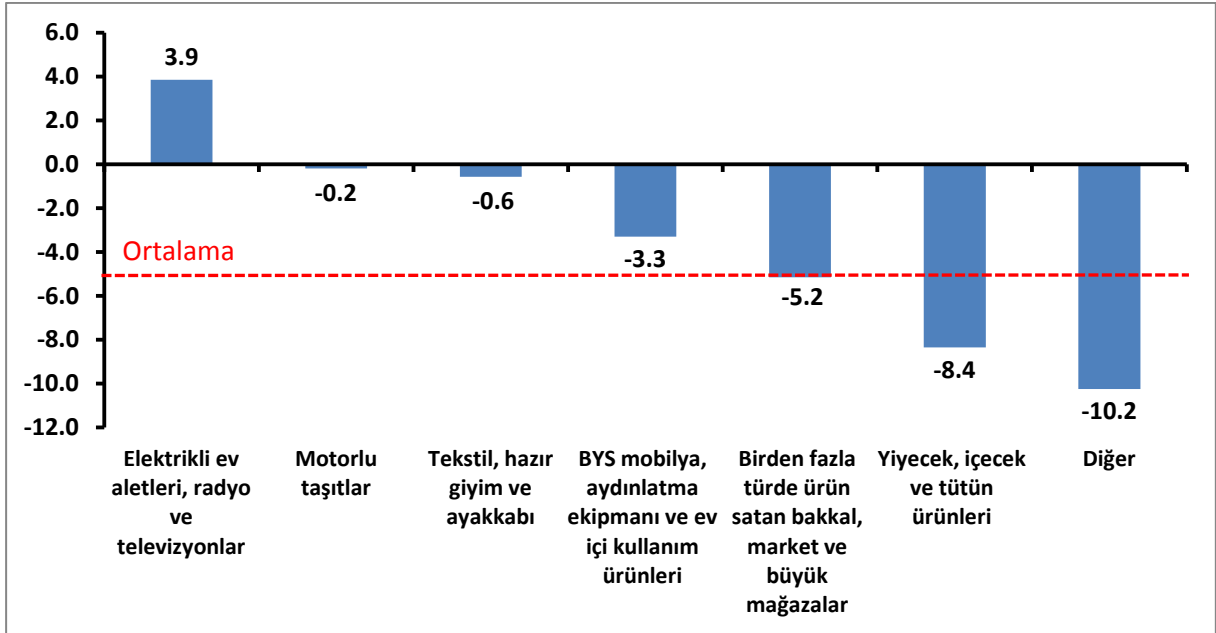
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (%arttı – %azaldı) (Mevsimsellikten arındırılmış seri)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2012	-27,9	-27,6	-26,6	-24,1	-25,6	-33,0	-29,6	-33,9	-22,9	-26,8	-33,0	-25,0
2013	-20,8	-17,8	-16,8	-23,7	-21,1	-23,2	-28,5	-23,3	-26,2	-24,4	-18,8	-23,7
2014	-35,7	-39,7	-45,3	-39,6	-46,4							

Mayıs'ın tek yükseleni elektronik ürünler sektörü oldu:

Alt sektörler itibarıyla bakıldığında bir önceki yılın aynı dönemine göre, elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar sektörü en iyi performansı gösteren ve yükselen tek sektör oldu. Bu sektör dışındaki tüm sektörlerde geçen yıla göre düşüş yaşandı. Motorlu taşıtlar, tekstil, hazır giyim ve ayakkabı ve mobilya, aydınlatma ekipmanları ve ev içi kullanım ürünleri sektörlerinde düşüş ortalama düşüşten daha az oldu. Birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar sektöründe ise geçen yıla göre düşüş ortalama düşüş kadar oldu. Yiyecek, içecek ve tütün ürünleri ve "Diğer" (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.) sektörlerinde geçen yıla göre düşüş ortalama düşüşten daha fazla oldu. Geçen yıla göre en fazla düşüş "diğer" sektöründe oldu.

Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE'nin Mayıs 2014'te bir önceki yılın aynı dönemine göre değişimi (puan) (Mevsimsellikten arındırılmış)

Geçmiş döneme göre işlerin durumunda düşüş yaşandı:

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Nisan 2014'e göre, "önümüzdeki 3 aydaki istihdam beklentileri" dışındaki tüm beklenti ve mevcut durumlarda düşüş görüldü. Mayıs 2013'e göre, "önümüzdeki 3 aydaki satış ve satış fiyatı beklentileri" ve "mevcut stok düzeyi" dışındaki tüm beklenti ve mevcut durumlarda düşüş yaşandı. Perakende sektöründe geçmiş döneme göre işlerin durumunda ve çoğu beklentide düşüş yaşandı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan) (Mevsimsellikten arındırılmış)

Sorular	Endeks 05/2013	Endeks 04/2014	Endeks 05/2014	Bir önceki aya göre değişim 05/2014	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 05/2014
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-32,8	-43,0	-49,3	-6,3	-16,5
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ¹	9,8	8,0	8,3	0,3	-1,5
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	11,4	13,1	4,3	-8,8	-7,1
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	17,7	19,9	19,8	-0,1	2,1
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	6,9	3,1	3,8	0,7	-3,1
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	8,9	42,3	31,7	-10,6	22,8
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-21,1	-39,6	-46,4	-6,8	-25,3
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	11,0	12,3	8,3	-4,0	-2,7

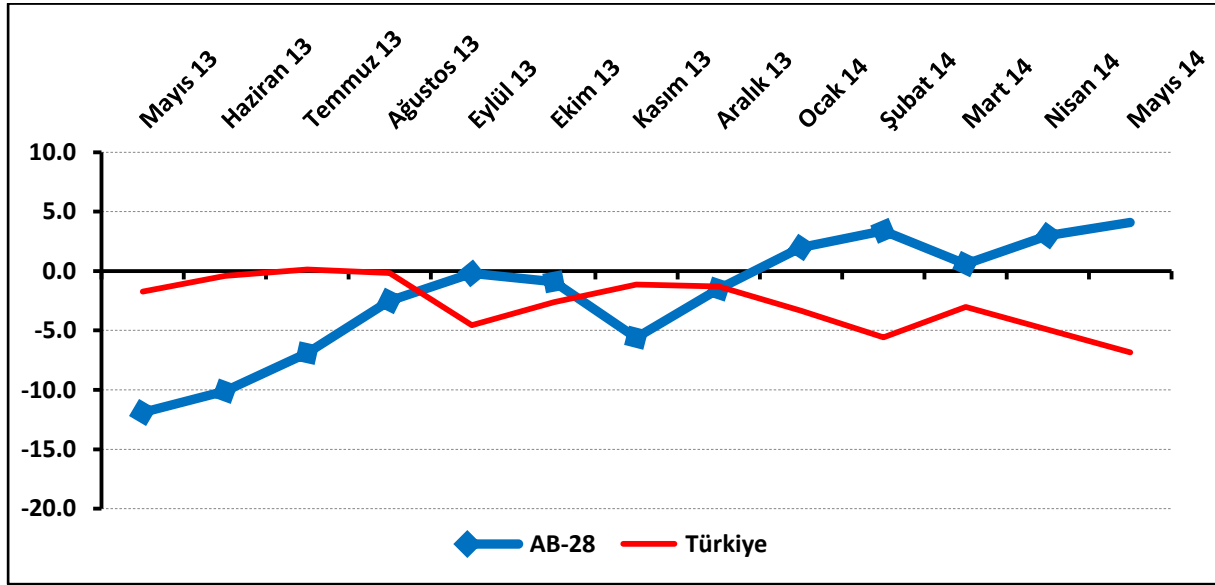
¹ Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4'deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni yükselmeye devam ediyor:

2014’ün başından bu yana pozitif değer alan AB-28 Perakende Güven Endeksi, Mayıs ayında da bu eğilimini sürdürdü. AB-28 Perakende Güven Endeksi, Mayıs 2014’te 4,1 puan değerini aldı. AB-28’de bir önceki aya göre 1,1 puanlık, geçen yılın aynı dönemine göre ise 16 puanlık artış oldu. Türkiye hem bir önceki aya hem de geçen kıyasla AB-28’den ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergiledi. Türkiye, geçen yıla göre AB-28’de perakende güven en çok düşen ülke oldu.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2013 – Mayıs 2014)

Tablo-5. AB-28 (Mevsimsellikten arındırılmış seri)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2012	-13,8	-11,6	-11,0	-8,1	-14,2	-9,6	-9,9	-13,1	-14,9	-12,6	-8,7	-10,1
2013	-9,1	-10,0	-12,6	-13,6	-11,9	-10,1	-6,9	-2,5	-0,2	-0,9	-5,6	-1,5
2014	2,0	3,4	0,6	3,0	4,1							

AB'de perakende güveninde en iyi performansı İsveç gösterdi:

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında İsveç'in geçen yıla göre en fazla artış yaşanan ülke olduğu görüldü. İsveç'i, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, İspanya, İngiltere, Slovenya ve Belçika takip etti. Geçen yıla göre düşüş sadece Danimarka, Romanya ve Türkiye'de yaşandı. Bir önceki aya göre en fazla artış ise Slovenya'da yaşandı. AB-28 Perakende Güven Endeksi, hem geçen yıla hem de bir önceki aya göre Euro Bölgesi'ne oranla daha iyi performans sergiledi.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mayıs 2013 ve Nisan 2014'e göre) (Mevsimsellikten arındırılmış seri)

Ülkeler/ (Puan)	Mayıs 2013'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim*	Nisan 2014'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim
İsveç	31,5	3,6
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	28,3	-2,5
İspanya	25,7	0,3
İngiltere	25,6	5,2
Slovenya	24,6	14,1
Belçika	22,3	-4,4
Portekiz	19,6	1,1
İtalya	19,1	2,6
Macaristan	16,8	0,4
AB-28	16,0	1,1
Euro Bölgesi-17	14,2	0,0
Fransa	12,7	-0,4
Almanya	9,9	-1,3
Çek Cumhuriyet	8,7	-2,1
Estonya	8,4	-2,1
Polonya	8,0	-1,3
Yunanistan	7,8	2,3
Finlandiya	7,4	-3,1
Hırvatistan	7,4	-5,0
Litvanya	6,5	-0,9
Avusturya	6,2	-1,2
Hollanda	6,1	1,3
Letonya	5,1	0,7
Bulgaristan	2,6	-3,8
Slovakya	1,9	3,6
Danimarka	-1,0	1,4
Romanya	-1,7	5,5
Türkiye	-5,2	-2,0

*Sıralama Mayıs 2013 değişimine göre yapılmıştır.

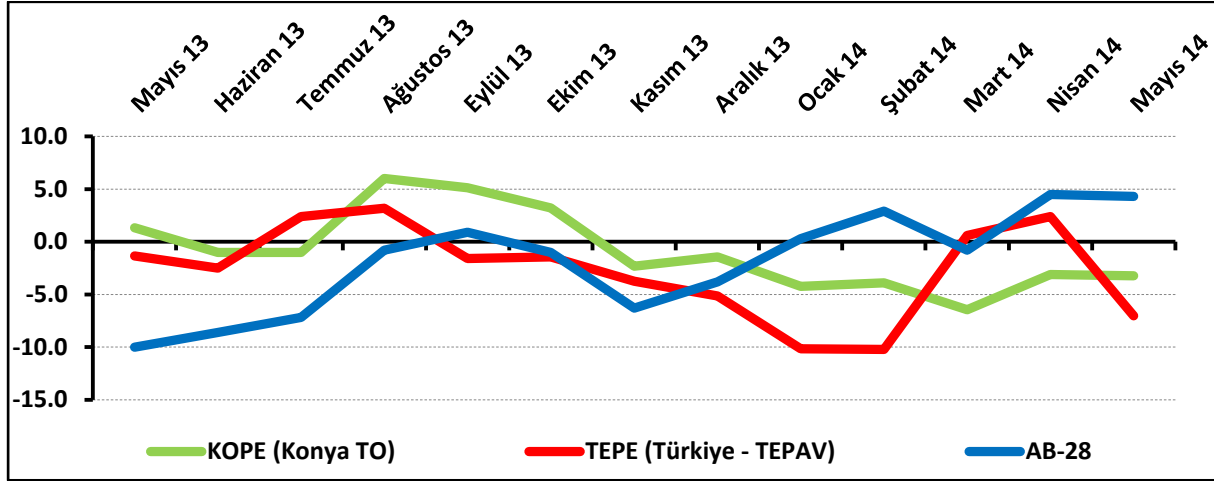
Konya perakendesinde işler toparlanıyor:

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında Şubat 2012'den bu yana Konya'da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor.

Mayıs ayında TEPE -7 değerini alırken, KOPE -3,2 değerini aldı. Kasım'dan bu yana negatif bölgede değer alan Konya perakendesi, mayıs ayında da yine negatif bölgede değer aldı. KOPE, mayıs ayında nisan ayına ile aynı seviyede seyretti. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 4,5 puan, TEPE ise 5,7 puan düştü. Konya perakendesi, mayıs ayında Türkiye genelinden daha iyi AB-28'den daha kötü bir değer aldı. Konya perakendesinde düşüşte gelecek döneme ilişkin beklentilerdeki düşüş ve stok seviyesindeki artış etkili oldu. Konya perakendesi, 2014 yılının ilk 5 ayında 2013 yılından daha düşük değerler aldı.

Konya perakendesinde işlerdeki toparlanma algısı artarken önümüzdeki döneme ilişkin sipariş, istihdam ve satış fiyatı beklentilerde de geçen yıla göre artış yaşandı.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2013 - Mayıs 2014) (Mevsimsellikten arındırılmış seri)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi (Mevsimsellikten arındırılmış seri)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2012	---	0,6	2,7	7,9	2,6	1,0	-3,4	4,9	-1,8	-4,1	-6,6	-9,4
2013	-3,6	2,6	4,9	5,9	1,3	-1,0	-1,0	6,0	5,1	3,2	-2,3	-1,4
2014	-4,2	-3,9	-6,4	-3,1	-3,2							